

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

248548

บทบาท หน้าที่และกลไกของการสื่อสารของโขนมทรรคประเพณีฉบับใหม่

นางสาวเบญจมา ทวีเกียรติวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของเอกสารศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

600253405

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

248548

บทบาท หน้าทีและกลยุทธการสื่อสารของโฆษกพรรคประชาธิปัตย์

นางสาวเบญจา หวังพีระวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 2 8 4 6 8 4 7 2 8

ROLES, FUNCTIONS AND COMMUNICATION STRATEGIES OF
SPOKESPERSONS FOR DEMOCRAT PARTY

Miss Benja Wangpeerawong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) Program in Public Relations

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทหน้าที่และกลยุทธการสื่อสารของโฆษกพรรค
ประชาธิปัตย์

โดย

นางสาวเบญจา หวังพีระวงศ์

สาขาวิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. ยุบล เบญจรงค์กิจ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ยุบล เบญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รุ่งนภา พิตรปรีชา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ยุบล เบญจรงค์กิจ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.ศรัณย์ธร ศศิธรนากรแก้ว)

เบญจา หวังพีระวงศ์ : บทบาท หน้าทีและกลยุทธ์การสื่อสารของโฆษกพรรค
ประชาธิปไตย. (ROLES, FUNCTIONS AND COMMUNICATION STRATEGIES
OF SPOKESPERSONS FOR DEMOCRAT PARTY) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก :
รศ.ดร. ยุบล เบญจรงค์กิจ, 227 หน้า.

248548

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึง (1) เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญของบทบาทและ
หน้าที่ของโฆษกพรรคในด้านการสื่อสารทางการเมือง (2) เพื่อให้ทราบถึงกลยุทธ์การดำเนินงาน
ทางด้านการสื่อสารทางการเมืองของโฆษกพรรคประชาธิปัตย์ (3) เพื่อให้ทราบถึงวิธีการวัด
ประสิทธิผลของการสื่อสารทางการเมืองของโฆษกพรรคประชาธิปัตย์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยโดยการ
สัมภาษณ์เชิงเจาะลึกผู้ทำหน้าที่โฆษกและผู้ปฏิบัติด้านสื่อ รวมถึงการสนทนากลุ่มประชาชนที่มี
ความสนใจทางด้านการเมืองและไม่มีความสนใจทางด้านการเมือง

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่าบทบาท หน้าทีและการสื่อสารต่อสาธารณะของผู้ทำหน้าที่
โฆษก คือ การนำเรื่องราวของพรรคส่งผ่านไปยังประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจให้ได้มากที่สุด มีการ
สื่อความหมาย ท่าทีแนวคิดของพรรคให้ประชาชนได้รับทราบ หากมีข้อกล่าวหาต่างๆ ทีมโฆษกจะทำ
หน้าที่สื่อสารให้ประชาชนมีความเข้าใจในข้อกล่าวหาต่างๆ ทั้งยังเป็นผู้ชี้แจงนโยบายของพรรค ผล
การดำเนินงานของพรรค การแก้ต่างให้พรรคในกรณีที่พรรคหรือบุคคลในพรรคถูกพาดพิง มีการ
นำเสนอทั้งด้านดีและปัญหาของพรรคเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจโดยตรงไปตรงมาและ
เปิดเผย ทันเหตุการณ์

ในส่วนของกลยุทธ์การสื่อสารผู้ทำหน้าที่โฆษกมีการจัดแบ่งกลุ่มเป้าหมายตามสถานการณ์
มีการแบ่งหน้าที่ไปตามความถนัดของแต่ละคนเพื่อให้การสื่อสารนั้นไม่ซ้ำซ้อนกัน และพรรคได้ตั้งรอง
โฆษกขึ้นเพื่อให้มีความสอดคล้องกับงานที่ตนเองรับผิดชอบเหมือนเป็นการล้อกับรัฐบาล และมีการ
เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางเว็บไซต์เป็นหลัก ถึงแม้ว่าสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างดี คือ
สื่อโทรทัศน์ เพราะเป็นสื่อที่เห็นทั้งภาพเคลื่อนไหวและเสียง

การวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสื่อสารมีอยู่ 3 ลักษณะคือ 1. การประเมิน
ตนเอง 2. การประเมินจากปริมาณสื่อที่ออกไปสู่สาธารณะโดยใช้วิธี (media monitor) และ 3. การ
ประเมินโดยการสำรวจความคิดเห็นหรือการทำโพล

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์..... ลายมือชื่อนิสิต.....เบญจา หวังพีระวงศ์.....
สาขาวิชา...การประชาสัมพันธ์..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2553.....

5284684728 : MAJOR PUBLIC RELATIONS

KEYWORDS : SPOKESPERSONS/ POLITICAL PARTY/ DEMOCRAT/
COMMUNICATION STRATEGIES

BENJA WANGPEERAWONG : ROLES, FUNCTIONS AND COMMUNICATION
STRATEGIES OF SPOKESPERSONS FOR DEMOCRAT PARTY ADVISOR :
ASST.PROF. YUBOL BENJARONGKIJ, Ph.D., 227 pp.

248548

The objectives of this research are (1) to study the importance of roles and functions of spokespersons of Democrat Party, (2) to study political communication strategies of spokespersons of Democrat Party, and (3) to study the efficiency of political communication performed by spokespersons of Democrat Party. Qualitative methods including in-depth interview with spokespersons of Democrat Party, reporters and journalists and focus groups of 8 active people and 8 non-active people in politics are used in the study.

Result of the qualitative research reveals that main roles and functions of spokespersons are passing on the party's story for the best understanding and conveying the positive messages to people when there are any allegations against the party. Moreover, spokesperson must explain or defend the policy, performance and allegation for the party when the party or members are being referred. Spokespersons also need to react promptly and straightforwardly to both positive and negative comments on the party.

In terms of communication strategy, spokespersons have separated their target according to the situation. There were specific roles of spokespersons based on individual competence to avoid job duplication. Nevertheless, party has assigned deputy spokespersons to support individual task in parallel with the government's responsibilities. Although the best media which can reach most of the target is television, party still uses website as their main sources of information.

Measuring of efficiency and effectiveness of spokesperson's job include 3 aspects which are (1) self evaluation (2) exposure of media quantity to public using media monitor method, and (3) conducting survey or polls.

Department : Public Relations

Student's Signature *Benja Wangpeerawong*

Field of Study : Public Relations

Advisor's Signature *S*

Academic Year : 2010

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือหลักจากอาจารย์ที่ปรึกษา จึงขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ยุบล เบญจรงค์กิจที่แนะแนวทางและช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์เป็นรูปเป็นร่างที่ชัดเจนและเสร็จสมบูรณ์ อีกทั้งยังขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ รุ่งนภา พิตรปรีชาและดร.ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้วที่ให้ความกรุณาในการทำหน้าที่เป็นประธานสอบและกรรมการในการสอบรวมถึงคำแนะนำเพื่อให้เป็นวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์ และขอขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณพรรคประชาธิปัตย์ นายแพทย์บุรณัชย์ สมุทรักษ์ คุณเทพไท คุณบุญยอด นายแพทย์ วรงค์และคุณอรรถวิษฐ์ที่สละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์ ขอขอบคุณพี่เดีย พี่มด พี่โครงการ อินเทิร์นชิพพรรคประชาธิปัตย์ที่ช่วยเหลือในเรื่องการติดต่อและข้อมูลของพรรค ขอขอบคุณเพื่อนพี่น้องอินเทิร์นชิพรุ่น 8 ทุกคนสำหรับความทรงจำและประสบการณ์อันดีที่มีร่วมกัน โดยเฉพาะน้องเอ็ม พี่บูเป้ พี่โก้ หลังหลังและเพื่อนเบลล์

ขอขอบคุณพี่สี่มวลชน พี่ดาวิ พี่อ้วน พี่ตา พี่กั้งและคุณหนู่มและผู้ร่วมการสนทนาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำการสนทนากลุ่มและตอบคำถาม

ขอขอบคุณมิตรภาพอันดีของเพื่อนๆ พี่อาร์รุ่น 4 (รุ่นสุดท้าย) ทุกคนโดยเฉพาะฝ่าย (ศรียา) มีมี และคุณนุ่นที่ยินดีรับฟังปัญหาโลกแตกและคอยช่วยเหลืออยู่เสมอ ขอขอบคุณคุณจีและคุณเตยในความช่วยเหลือเรื่องพี่สี่มวลชน ขอขอบคุณกวาง เลขาของอาจารย์ยุบลที่คอยช่วยเหลือและประสานงาน ขอขอบคุณเพื่อนแก๊งค์ RoomFour ที่ไม่เคยทิ้งกันและชวนไปคลายเครียดได้เสมอ พวกเธอคือเพื่อนแท้มีจริง

ท้ายที่สุดขอกราบขอบคุณปะป๊าหม่าม้า สองบุคคลสำคัญที่สุดในชีวิตที่คอยสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆ ด้าน ขอขอบคุณพวกเจ้ที่ช่วยเหลือเวลามีปัญหาติดขัดและเป็นผู้รับฟังปัญหาที่ดีมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
	ปัญหานำวิจัย.....	10
	ขอบเขตของการวิจัย.....	10
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
	แนวคิดทางด้านการสื่อสาร.....	13
	แนวคิดทางด้านการสื่อสารทางการเมือง.....	16
	แนวคิดนโยบายสาธารณะ.....	37
	แนวคิดเรื่องบทบาทและหน้าที่ของโฆษก.....	41
	แนวคิดเรื่องบทบาทและหน้าที่ของโฆษกพรรคการเมือง.....	46
	แนวคิดเรื่องการประเมินผลการสื่อสารทางการเมือง.....	57
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67
3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	74
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	74
	ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	78

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	78
แบบสัมภาษณ์โหมะกและรองโหมะก.....	79
แบบสัมภาษณ์สื่อมวลชน.....	80
คำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
สื่อและเอกสาร	
สื่อหนังสือพิมพ์.....	86
สื่ออิเล็กทรอนิกส์.....	94
สื่อบุคคล	
โหมะกและรองโหมะก.....	94
สื่อมวลชน.....	107
การสนทนากลุ่ม.....	118
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	134
สรุปผลการวิจัย.....	136
อภิปรายผลการวิจัย.....	142
สรุปบทบาท หน้าที่และกลยุทธ์การสื่อสารของโหมะกพรรคประชาธิปัตย์.....	149
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	151
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต.....	152
รายการอ้างอิง.....	153
ภาคผนวก	160
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	227

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	87
4.2	หนังสือพิมพ์เดลินิวส์.....	88
4.3	หนังสือพิมพ์ข่าวสด.....	89
4.4	หนังสือพิมพ์มติชน.....	90
4.5	หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก.....	91
4.6	จำนวนชิ้นข่าวทั้งหมดของสื่อหนังสือพิมพ์ 5 ฉบับแยกตามผู้ทำหน้าที่โฆษก.....	92
4.7	จำนวนชิ้นข่าวทั้งหมดของสื่อหนังสือพิมพ์ 5 ฉบับแยกตามหนังสือพิมพ์.....	93
4.8	จำนวนชิ้นข่าวทั้งหมดจากเว็บไซต์พรรคประชาธิปัตย์.....	94
4.9	สรุปผลการสัมภาษณ์และการทำสนทนากลุ่มสำหรับบทบาทและหน้าที่ของ โฆษก.....	126
4.10	สรุปผลการสัมภาษณ์และการทำสนทนากลุ่มสำหรับกลยุทธ์การสื่อสารของ โฆษก.....	129
4.11	สรุปผลการสัมภาษณ์และการทำสนทนากลุ่มในส่วนของนโยบายสาธารณะ.....	131
4.12	สรุปผลการสัมภาษณ์และการทำสนทนากลุ่มในส่วนของการประเมินผลทางด้านการ สื่อสารของพรรคประชาธิปัตย์.....	132

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แบบจำลองแสดงองค์ประกอบของการสื่อสารการเมืองของ McNair.....	17
2.2	ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับสื่อมวลชน.....	50
2.3	ภาพแสดงความต่อเนื่องของกระบวนการประชาสัมพันธ์องค์การทางการเมือง.....	61